

Domnule Președinte al Consiliului de mediere,

Onorat Prezidiu,

Doamnelor și domnilor participanți și invitați,

Vă mulțumesc pentru invitația făcută și pentru prilejul oferit de a vă adresa, în numele avocaților, un cuvânt despre raporturile dintre avocați și mediatori, dintre mediere și mediul social în care avocații lucrează!

Medierea este un concept tehnico - juridic importat, relativ recent încorporat în limbajul cotidian . Este previzibil că asimilarea și acceptarea *medierii* să fie una lentă la nivel colectiv sau individual, deoarece societatea este mult mai obișnuită cu termenele neaoșe de "tratative", "conciliere", „împăcare”, „tranzacție” sau „înțelegere”.

Pentru prezentul și viitorul unei profesii tinere-profesia de *mediator*, aflată în ofensivă de afirmare subordonarea promovării ei pentru rațiuni ce țin de binele public și interesul general nu poate face abstracție de faptul că trăim încă într-o societate în care setea de dreptate efectivă făcută prin justiție poate fi greu satisfăcută prin proceduri alternative de rezolvare a conflictelor (mediere, arbitraj, conciliere) în aceeași măsură ca în societățile civilizate cu tradiții în apărarea statului de drept prin lege!

Experiența profesiei de avocat în materia medierii este semnificativă. În profesia de avocat medierea s-a reglementat și s-a practicat încă din 1995, de la adoptarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care a consacrat expres compatibilitatea dintre profesia de avocat și profesia de mediator , după modelul tradițiilor și practicilor din cadrul Uniunii Internaționale a Avocaților (al cărei fondator a fost și Uniunea Avocaților din România), care a dezvoltat activitatea avocatului în mediere cu caracter de "constantă tradițională a practicii profesionale a avocatului"! Cu mult înainte de adoptarea unei legi speciale pentru organizarea profesiei de mediator

în România, medierea s-a practicat și se practică în profesia de avocat pentru a soluționa, prin decanii barourilor, conflictele dintre avocați în cadrul formelor de practică profesională din care fac parte și conflictele dintre avocați și clienți. Numeric, conflictele cu această tipologie, stinse prin mediere, sunt puține!

În forma actuală, instituția medierii nu și-a atins scopul de a degreva instanțele, deși medierea a avut și are în România cel mai bun agent de promovare și publicitate - magistratul! Experiența prin care prin lege s-a impus ca cei care își caută dreptatea în tribunale să fie obligați sau invitați să iasă din templul „justiției”, cu care cetățeanul mediu este istoric familiarizat, pentru a apela la profesioniști care practică o profesie care reușește să împace pe cei care s-au decis să meargă în justiție, după ce au consultat un specialist al dreptului, ori au inițiat proceduri judiciare deoarece au epuizat deja remedii extrajudiciare, ori motivarea unor politici publice potrivit căreia din cauză că *nu mai există timp judiciar disponibil, iar justiția este supraaglomerată, astfel că procedura medierii este avantajoasă în raport cu rezultatul judecăților* nu dă și nu poate da rezultate! Percepția directă a cetățeanului este creată de lista proceselor afișată zilnic la ușa completelor de judecată. În unele situații, mai ales acolo unde procesele primesc primul termen chiar și peste un an, realitatea contrazice mesajul public!

Cetățeanul de rând nu poate înțelege rostul politicilor publice de degrevare a instanțelor prin mediere decât dacă i se explică avantajele medierii nu doar de cei direct interesați să practice profesia de mediator, care sunt percepuți ca profesioniști care au drept la existență profesională pe bază de remunerare a serviciilor prestate, ci mai ales de cei care, în mod tradițional, sunt cei la care se apelează obișnuit pentru un sfat ce conferă securitate juridică celui interesat - avocatul! Această mentalitate generală, care ține de cultura oricărui popor civilizată - aceea de a găsi în primul rând în avocat un confident, un sfătuitor în legătură cu orice conflict cu conotații juridice - nu poate fi schimbată prin orientarea obligatorie a celor interesați în clarificarea limitelor drepturilor lor pe bază de lege în altă direcție, către alți profesioniști, pentru care este dificil să se descifreze de cei interesați, în mod transparent, orice legături tradiționale cu justiția în afară eventual, de trecutul profesional al mediatorului!

Cetățeanului simplu îi este foarte clar ce se întâmplă dacă merge la judecată. Dacă îl trimiți la mediere, îi crezi confuzii!

Năzuința că se golesc tribunalele și se aglomerează birourile de mediatori, în vremuri de criză, este o iluzie. Ajutorul judiciar generos acordat de Statul român, care dovedește că are suficiente disponibilități financiare gestionate astfel încât, de la caz la caz, în condiții în care aprecierea judecății este decisivă pentru eliminarea efortului

financiar de acces la justiția statală, întreține și dezvoltă mentalitatea că numai în justiție, cu ajutor statal, inclusiv din fonduri publice special destinate, se pot rezolva conflictele. Numărul mare de solicitări de ajutor judiciar admise, în majoritatea cazurilor justificat în vremuri de criză, erodează orice efort de impunere a medierii ca procedură alternativă, acceptată voluntar de părți. Fără autoconvingerea că medierea poate ameliora conflicte, percepția generală creată de obligația de a se recurge la serviciile medierii distorsionează rosturile medierii în percepția celor a căroră aceasta li se adresează efectiv. Nu este lipsit de orice fundament costul suplimentar al medierii eșuate, timpul scurs, birocrațismul procedurii care înainte de realizare efectivă s-a organizat instituțional consacrand noi tipuri de certificate, procese verbale, înștiințări, acte juridice propriu-zise - acorduri, divergențe - greu de promovat într-o lume în care toți se grăbesc, nu există răbdare, este risipă de resurse, se repudiază birocrația!

Nu putem reproșa societății că nu folosește ceea ce nu cunoaște și nici nu știe la ce folosește când este vorba de mediere! Cu atât mai mult nu pot fi identificați și blamați alți profesioniști pentru că ar încurca rosturile medierii refuzându-se ostentativ să se recunoască o realitate impusă istoric în România: tradițional judecătorul, notarul, avocatul, executorul judecătoresc, preotul, învățătorul, secretarul primăriilor rurale au dat sfaturi de împăcare celor aflați în conflict și au explicat avantajele unei împăcări "drepte", față de o "judecată" percepută uneori "strâmbă"!

Deschiderea, familiarizarea și încrederea justițiabililor în a folosi această alternativă de soluționare a conflictelor nu se poate realiza „din vorbe” și nici „din obligație”! Cu atât mai puțin din conflicte între profesioniști! Întreținerea artificială a preconcepției că în privința medierii există profesioniști ai dreptului în conflict cu mediatorii nu a adus și nici nu va aduce niciun beneficiu în favoarea celor în folosul cărora, din rațiuni publice, s-a creat o profesie legală - cetățeanul! Dimpotrivă se întreține o preconcepție greșită că medierea a fost inițiată pentru interesele unor persoane care și-au descoperit vocația, fără a exista efectiv obiectul muncii declarat formal, dar neidentificat în așteptările și convingerile celor care au nevoie efectivă de mediere !

Crearea unei baze legale în domeniu, promovarea instituției medierii în materiile legate mai ales de litigii potențiale sau deja existente, impunerea prin constrângere a medierii, în detrimentul însușirii conștiente a utilității medierii de cei cărora li se adresează prestația profesionistului mediator, nu duce decât la fetișizarea publicitară a potențialului strategic al medierii inclusă artificial în ansamblul politicilor de justiție. Medierea rămâne astfel un simplu argument teoretic, un exercițiu de imagine, inclus în politici de reformă a justiției, cu rezultate care se vor ivi într-un timp greu de previzionat!

Proiectul potrivit căruia prin mediere s-ar degreva de munca de judecată prin mediere este încă limitat la nivel de discurs ideatic. Atâta vreme cât obiectivul-țintă al finalizării medierii - acordul de mediere - trebuie supus autentificării notarului public ori, după caz, încuviințării instanței de judecată, iar constante insurmontabile într-un stat de drept normal exclud acordarea prin lege a dreptului mediatorului de a dobândi dreptul de a asista sau reprezenta în instanțele de judecată părți, chiar și pentru validarea acordului de mediere, în lipsa unei educații juridice eficiente privind legătura transparentă dintre mediere și justiție, populația nu va înțelege ușor rosturile pragmatice ale medierii!

Implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în promovarea unei profesii tinere, care în țările din care s-a recepționat ca model nu ține neapărat de funcționarea sistemului judiciar, ci de nivelul culturii unui popor, creată în lungi perioade de timp, concomitent cu tratarea inegală a unor profesii tradițional conexe sistemului judiciar (avocații, experții etc.) adesea indicate public drept factori de promovare a prelungirii în timp a proceselor, determinarea decidenților să instituie prin procedură de urgență reglementări privind obligativitatea pentru părți, în anumite cauze, de a se prezenta la ședința de informare sub sancțiunea respingerii ca inadmisibile a cererilor adresate justiției care nu au trecut prin „furcile caudine ale medierii”, influențează evoluția medierii, percepută ca agresivă, impusă, aptă să blocheze accesul la justiție! Aceleași consecințe le are accesul condiționat excesiv din punct de vedere material la formarea profesională inițială pentru dobândirea calității de mediator!

Modalitățile legale de motivare a părților de a apela la mediere într-un litigiu, unele cu efect stimulat - recompensatoriu, altele sancționatorii, neextinse prin lege, în aceeași măsură sau refuzate ostentativ pentru profesia de avocat în situații identice (încheierea de tranzacții, compromisuri, recurgerea la conciliere, la arbitraj) au distorsionat și vor distorsiona grav raporturile corecte și echitabile dintre profesioniști cu preocupări profesionale ce țin de domeniul istoric al dreptului avocatului la existență profesională reală! Acest drept nu poate fi negat public de autorități!

Medierea rămâne în esență o procedură facultativă!

Medierea nu poate fi obligatorie în toate cauzele judiciare, fie datorită gravității unora dintre faptele penale, fie datorită urgenței pe care o necesită judecarea anumitor cauze, fie datorită situațiilor în care se găsesc titularii acțiunii, fie datorită naturii dreptului litigios.

Nu este corectă instituirea unor norme privind obligativitatea - chiar și pentru anumite părți, în anumite tipuri de litigii - de a se prezenta la ședința de informare despre mediere (pentru care mediatorul oricum nu poate cere plata unui onorariu, dar

se poate promova incorect!) și în orice caz, nu poate fi condiționată admisibilitatea cererii de chemare în judecată și a plângerii prealabil de procedura medierii.

S-a scăpat și se scapă din vedere că reacția emoțională a părților decise să apeleze la justiție și confruntate cu obligativitatea medierii impusă prin lege sau de judecător, nu poate fi cenzurată sau satisfăcută mai greu sau deloc !

Adesea, oameni implicați în promovarea medierii au distorsionat comunicarea cu avocații pe tema medierii, din rațiuni ce nu țin de cotidian ori de interesul public real!

De sute de ani avocații împacă părțile aflate în conflict, inițiază concilieri, tratative, arbitraje, încheie valabil tranzacții, compromisuri, fără a li se condiționa exercitarea acestor deprinderi și tehnici profesionale de o atestare oficială expresă că sunt *mediatori!* Într-un mediu insuficient de pregătit mental, pentru ca, voluntar și neconstrâns, publicul să o perceapă medierea drept o procedură prietenoasă este nevoie de sprijinul avocatului!

Sunt suficiente argumente pentru ca formarea avocaților, atât în pregătirea profesională inițială, cât și prin conferințe despre mediere, la Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în seminare incluse în programele de formare continuă a avocaților pentru înțelegerea rosturilor, funcțiilor și avantajelor medierii, pentru ca - în mod deschis și direct, nu „din auzite” sau „zvon”, ori din campanii agresive, unele din pretoriul justiției, făcute în favoarea medierii - avocații să fie primii care înțeleg rosturile medierii și dacă, ce anume și în ce măsură îi diferențiază pe avocații - mediatori de avocații care nu au dobândit, prin formare profesională specială, calitatea de mediator!

Am cerut sprijin instituțional în acest sens Consiliului de mediere! S-a răspuns prin trimiterea de oferte financiare de către entități abilitate să organizeze cursuri pentru dobândirea calității de mediator! Nu acest lucru l-am solicitat pentru că nu putem impune avocaților să devină mediatori fără a înțelege prealabil de ce ar fi bine sau nu să devină mediatori sau să recurgă la mediator, în interesul clienților lor!

Dacă justițiabilii nu sunt familiarizați cu instituția medierii, iar avocații o percep ca o profesie ostilă profesiei de avocat, dacă dispozițiile din Legea nr. 370/2009 în care s-a prevăzut în mod imperativ ca organele judiciare să informeze părțile cu privire la posibilitatea și avantajele medierii și să le îndrume să recurgă la ea, iar această obligativitate nu a dat rezultate cunoscute publicului larg pe măsura efectului imediat negativ pe care anunțurile făcute în sălile de judecată l-au produs, problema eficienței

procedurii de informare asupra medierii rămâne și nu poate fi rezolvată prin constrângeri sau campanii orientate împotriva altor profesioniști ai dreptului!

Instituția medierii beneficiază de un suport normativ eficient, de sprijinul parlamentar și al rețelei de judecători care promovează medierea, de resurse financiare substanțiale, apreciate în raport de costurile dobândirii calității de mediator!

Calea medierii spre eficiență, ca instituție, nu este decât cea a conlucrării oneste cu ceilalți profesioniști și societatea civilă, spre binele tuturor! Există obstacole de trecut: barierele de cunoaștere, înțelegere și încredere a justițiabililor, exersarea ca profesioniști autentici a mediatorilor, dintre care sunt foarte mulți avocați.

Esențial este ca disponibilitatea și interesul de a susține și promova această metodă alternativă de soluționare a litigiilor să fie reală și acestea să nu fie afirmate prin opoziție cu serviciile avocațiale!

Activitățile desfășurate până acum la nivel instituțional de organele profesiei de avocat de la toate nivelele sunt în sensul prezentului mesaj.

Conlucrarea corectă a mediatorilor cu avocații se dovedește – în țări cu tradiție în domeniu - ca fiind singura cale pentru ca medierea să devină poate un bun public de interes național!

Doresc succes Conferinței și spre binele unei conlucrări oneste a mediatorilor și a celor care îi sprijină, cu avocații!

Av. dr. Gheorghe FLOREA

PREȘEDINTE U. N. B. R.